

prima instanță: A. Catană
instanța de apel: N. Vascan, E. Clim, I. Cotruță

dosarul nr. 2ra-2787/14

DECIZIE

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Jeverdan Vitalie,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jeverdan Vitalie
împotriva lui Taburceanu Ion și Taburceanu Parascovia cu privire la încasarea
datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014, prin care a fost
respins apelul declarat de către Jeverdan Vitalie și menținută hotărârea
Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 noiembrie 2013, prin care acțiunea a
fost respinsă ca fiind depusă tardivă,

c o n s t a t ă:

La 24 mai 2012, Jeverdan Vitalie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Taburceanu Parascovia și Taburceanu Ion cu privire la încasarea
datoriei și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii a indicat că în baza recipisei din 19 februarie 2000 a dat
cu titlu de împrumut, pîrîților Taburceanu Ion și Taburceanu Parascovia suma de
8500 dolari SUA, pe un termen nelimitat, iar acest fapt a fost consemnat într-o
recipisă.

În legătură cu faptul că suma împrumutată nu a fost rambursată, la data de 12
martie 2013, a înaintat o pretenție în adresa pârâților, solicitând restituirea
împrumutului, însă nu a primit nici un răspuns.

În context, invocînd prevederile art. 867, 572, 871 al. (1), 872, 619 Cod civil,
considerînd că este în drept să solicite restituirea împrumutului acordat pîrîților în
mărime de 8 500 dolari SUA.

Solicită reclamantul încasarea de la Taburceanu Parascovia și Taburceanu Ion în beneficiul său a datoriei în mărime de 8500 dolari SUA și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 29 mai 2012, în scopul asigurării acțiunii a fost aplicat sechestru pe bunul imobil cu nr. cadastral 0100101.757.02.010 din str. C. Vîrnav 28 ap. 10 mun. Chișinău ce aparține cu drept de proprietate lui Taburceanu Ion și Taburceanu Parascovia.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2012, a fost respins recursul declarat de Taburceanu Ion și Taburceanu Parascovia și menținută încheierea primei instanțe.

La 05 iulie 2013, Jeverdan Vitalie a depus cerere de majorarea a cuantumului pretențiilor în care a indicat că din motiv că pîrîții nu au restituit datoria de bază în mărime de 8 500 dolari SUA, iar începînd cu data de 14 aprilie 2012 sunt în întîrziere, conform art. 619 Cod civil, aceștia îi datorează cu titlu de dobîndă de întîrziere suma de 1 405,23 dolari SUA pentru perioada de întîrziere 14 aprilie 2012 – 05 iulie 2013.

Solicită încasarea de la Taburceanu Parascovia și Taburceanu Ion în beneficiul său datoria în mărime de 9 500 dolari SUA, dobînda de întîrziere în mărime de 1 405,23 dolari SUA și cheltuielile de judecată în mărime de 5 826 lei, inclusiv cheltuielile pentru taxa de stat în mărime de 826 lei și pentru asistența juridică în mărime de 5 000 lei (f.d. 47).

La 13 noiembrie 2013, Jeverdan Vitalie a mai depus o cerere de concretizare a cerințelor, în care a invocat că dobînda de întîrziere pe care o datorează pîrîții urmează să fie calculată pentru perioada 14 aprilie 2012 – 15 noiembrie 2013.

Astfel, în final solicită reclamantul încasarea datoriei în mărime de 8 500 dolari SUA, dobînda de întîrziere în mărime de 1 776,61 dolari SUA și cheltuielile de judecată în mărime de 6 000 lei (1000 lei cu titlu de cheltuieli pentru taxă de stat și 5 000 cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 noiembrie 2013, acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă tardivă, totodată fiind încasat din contul lui Jeverdan Vitale în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3019 lei și anulată măsura de asigurare a acțiunii aplicată în privința apartamentului nr. 10 din mun. Chișinău, str. C. Vîrnav, 28 cu nr. cadastral 0100101.757.02.010 ce aparține cu drept de proprietate lui Taburceanu Parascovia și Taburceanu Ion.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014, a fost respins apelul declarat de către Jeverdan Vitalie și menținută hotărârea primei instanțe.

La 11 iulie 2014, Jeverdan Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerînd-o ilegală, neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural și aprecierea arbitrară a circumstanțelor cauzei, fapt ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Susține că pentru împrumutul acordat la 19 februarie 2000, Parascovia Taburceanu a semnat o recipisă care a fost întocmită în prezența unui martor-terț, și acesta ar putea confirma lipsa viciului de consimțământ al ambelor părți la semnarea recipisei.

Menționează recurentul că dat fiind faptul că Taburceanu Parascovia este o doamnă de afaceri, a mizat pe o recompensă pentru împrumutul acordat și nu a insistat ca în recipisă să fie indicată o dată concretă de rambursare a împrumutului.

Astfel, a crezut în afirmațiile pârtei care i-a comunicat că îi v-a întoarce împrumutul și recompensa în scurt timp, însă ulterior, pârții invocând motive de sănătate ale Parascoviei Taburceanu nu i-au restituit împrumutul.

Invocă recurentul că instanța de apel la emiterea deciziei eronat a concluzionat că împrumutul a fost acordat Parascoviei Taburceanu la 13 februarie 1998 pentru necesități de producere a SRL „Ergoplast”, al cărei conducător era pârta, întrucât conform recipisei banii au fost transmiși la data de 19 februarie 2000.

Mai susține că, instanța de apel neîntemeiat a concluzionat și faptul că recipisa din 19 februarie 2000, constituie angajamentul intimatei de a executa obligația conform contractului din 13 februarie 1998, iar termenul de prescripție a început să curgă după expirarea a șapte zile de la data somației și a expirat la 26 februarie 2003, deoarece, aceste afirmații sunt confuze nu sunt conformate prin probe concludente, iar instanța nu este în drept să-și întemeieze decizia pe presupuneri.

Apreciază ca neîntemeiate și argumentele instanțe de apel precum că din contextul recipisei din 19 februarie 2000, părți ai contractului de împrumut sunt Jeverdan Vitalie și SRL „Ergoplast”, iar acțiunea a fost intentată împotriva soților Taburceanu, care nu sunt părți ai împrumutului și respectiv, nu sunt pârții corespunzători, or, și aceste concluzii ale instanței de apel sunt neîntemeiate și se axează doar pe afirmațiile intimaților care sunt contradictorii cu declarațiile invocate în prima instanță, pe motiv că în prima instanță aceștia au invocat că în vara anului 2000 i-au întors integral datoria și au rupt recipisa, iar ulterior au declarat că nu au restituit banii însă solicită să fie aplicat termenul de prescripție.

Consideră că instanța de apel nu a analizat suficient recipisa din 19 februarie 2000, și a lăsat fără apreciere faptul că Taburceanu Parascovia personal a indicat că se obligă să restituie suma împrumutată în timpul apropiat.

Mai invocă recurentul că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 74 Cod civil (redacția din 1964), totodată a aplicat art. 267, 271, 272 din Codul civil (redacția nouă), iar din deducerile instanței de apel, termenul de prescripție a expirat la 26 februarie 2003, deoarece raporturile juridice s-au stins până la intrarea în vigoare a Codului civil din redacția 2003, iar potrivit prevederilor art. 6 Cod civil, legea civilă nu are caracter retroactiv, ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice constituite anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Invocă că instanța de apel la emiterea deciziei a omis să aplice prevederile art. 6 al. (2), art. 871, art. 872 al Codului civil care indică că dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul preaviz, împrumutul trebuie să fie restituit în decurs de 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire, pe când, la caz cererea de restituire a fost înaintată și recepționată de Taburceanu Parascovia la 14 martie 2012, iar acțiunea a fost înaintată la 24 mai 2012, adică în termen.

Suplimentar indică că instanța de apel a ignorat să aplice prevederile art. 24 din Codul familiei, deoarece, Taburceanu Parascovia, în momentul când a primit sumele bănești și a întocmit recipisă din 19 februarie 2000, era în căsătorie cu Taburceanu Ion, respectiv, suma împrumutată de unul dintre soți pentru necesitățile comune în timpul căsătoriei se restituie în mod solidar de ambii soți chiar și în cazul în care aceștia au divorțat.

Afirmă că instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, or, examinând cauza fond, instanța de apel s-a expus asupra drepturilor SRL „Ergoplast”, care este persoană neantrenată în proces, concluzionând precum că contractul de împrumut din 13 februarie 1998 a fost semnat între Jeverdan Vitalie și SRL „Ergoplast”.

Consideră că atât prima instanță cât și instanța de apel la emiterea hotărârilor nu au examinat cazul exhaustiv, multiaspectual și multilateral, iar în speță au fost comise multe erori de ordin material și făcute interpretări eronate ale actelor juridice din dosar, astfel, fiind încălcate principiile fundamentale de înfăptuire a justiției, cât și ignorat dreptul la o justiție echitabilă prevăzută de art.6 CEDO, care urmează a fi analizate și corectate de instanța de recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia decizie instanței de apel din 14 mai 2014, a fost expediată în adresa recurentului Jeverdan Vitalie la data de 12 iunie 2014, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 2276 (f. d. 144).

Astfel, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 11 iulie 2014 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerente ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. a) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Taburceanu Parascovia și Taburceanu Ion, Jeverdan Vitalie a solicitat încasarea datoriei în mărime de 8 500 dolari SUA, dobânzii de întârziere în mărime de 1 776,61 dolari SUA și cheltuielile de judecată în mărime de 6 000 lei.

Fiind investită cu judecarea apelului în cauză dată, instanța de apel, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii și având la bază cumulul de probe prezentate de părți, corect a ajuns la concluzia legalității hotărârii primei instanțe, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă tardiv.

În susținerea concluziei enunțate, instanța de recurs reține că actele cauzei denotă cu certitudine că conform recipisei din 19 februarie 2000, Taburceanu Parascovia s-a obligat să-i restituie lui Jeverdan Vitalie în timpul apropiat suma de 8 500 dolari SUA, luată cu împrumut la data de 13 februarie 1998, în timp ce era director al SRL „Ergoplast” (f.d. 45).

Este cert și faptul că Taburceanu Parascovia nu și-a onorat obligațiunile de restituire a împrumutului, iar la data de 24 mai 2012, Jeverdan Vitalie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Parascoviei Taburceanu și Taburceanu Ion cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 74 Cod civil (în redacția Legii din anul 1964 ce era în vigoare la momentul întocmirii recipisei), termenul general pentru apărarea printr-o acțiune a drepturilor încălcate ale unei persoane (prescripția) este de trei ani, iar în litigiile dintre organizațiile de stat, colhozuri și alte organizații cooperatiste și celelalte organizații obștești – de un an.

Prin urmare, instanțele corect au reținut faptul că pentru Jeverdan Vitalie curgerea termenului general de prescripție pentru înaintarea acțiunii cu privire la apărarea drepturilor încălcate de către Taburceanu Parascovia a început din momentul semnării recipisei din 19 februarie 2000, și a expirat peste de 3 ani de zile, la data de 19 februarie 2003, pe când, Jeverdan Vitalie, s-a adresat în instanța de judecată la data de 24 mai 2012 (peste 12 ani), respectiv cu omiterea esențială a termenului prevăzut de art. 74 Cod civil în redacția Legii din anul 1964.

Sub acest aspect, nu pot fi reținute argumentele recurentului cu referire la faptul că conform recipisei din 19 februarie 2000, Taburceanu Parascovia s-a obligat să restituie împrumutul în timpul apropiat acesta fiind nelimitat, deoarece art. 74 Cod civil (în redacția Legii din anul 1964), indică expres, fără careva excepții că termenul general de prescripție este de 3 ani, respectiv, timpul apropiat (nelimitat) la care se referă Jeverdan Vitalie nu trebuie să depășească limitele termenul general de 3 ani.

Drept urmare, instanța de recurs constată că sunt legale și întemeiate concluziile instanțelor ierarhic inferioare cu privire la respingerea cerințelor lui Jeverdan Vitalie ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție, or în acest sens și prevederile art. 267 al. (1) Cod civil (în redacția Legii din 06 iunie 2002 în vigoare la momentul depunerii cererii de chemare în judecată) statuează că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat este de 3 ani, pe când Jeverdan Vitalie nu s-a adresat în instanța de judecată în termenul stabilit.

Aici, instanța de recurs consideră necesar de menționat că atât prima instanță cât și instanța de apel corect au reținut că în sensul art. 110 CPC, termenul de 3 ani prevăzut de art. 74 Cod civil (în redacția Legii din anul 1964) și art. 267 al. (1) Cod

civil (în redacția nouă) este un termen de procedură stabilit de lege în care persoana poate să-și apere dreptul încălcat printr-o acțiune în instanța de judecată.

Conform art. 116 alin. (1) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Însă, la caz se constată că deși Jeverdan Vitalie a omis esențial termenul de adresare în instanța de judecată nu a solicitat instanței repunerea în termenul de prescripție, iar intimații Taburcean Ion și Taburcean Parascovia, reprezentați de avocatul Casian Ion, au solicitat respingerea acțiunii ca fiind depusă tardiv.

Prin urmare, instanța de recurs reține că instanțele ierarhic inferioare în temeiul art. 271 Cod civil (în redacția nouă) care indică că acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond, corect au respins acțiunea lui Jeverdan Vitalie ca fiind depusă tardiv.

Colegiul apreciază critic și argumentele recurentului cu referire la faptul că instanța de apel a soluționat problema drepturilor SRL „Ergoplast” care nu a fost implicată în proces.

Aceasta deoarece, reieșind din conținutul recipisei din 19 februarie 2000, Taburceanu Parascovia, deși avea calitatea de fondator al SRL „Ergoplast”, s-a obligat ca persoană fizică să restituie lui Jeverdan Vitalie suma de 8 500 dolari SUA, luată cu împrumut în scopuri de producere a SRL „Ergoplast”, a cărei director era la momentul luării împrumutului.

Prin urmare, faptul că Taburceanu Parascovia a fost director al SRL „Ergoplast”, iar ulterior doar fondator al societății, și despre aceasta a fost indicat în recipisa din 19 februarie 2000, nu denotă și faptul că la data de 13 februarie 1998 împrumutul a fost acordat SRL „Ergoplast”, or, conform recipisei ce se conține la materialele cauzei, anume Taburceanu Parascovia se face responsabilă de împrumutul luat de al Jeverdan Vitalie (f.d. 5).

Mai mult decît atît, conform art. 67 (1-2) CPC, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pîrît pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărîrea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Pentru a interveni în proces, intervenientul depune o cerere în care demonstrează interesul intervenției, menționînd cărei părți se va alătura, însă materialele cauzei nu conțin nici o cerere în acest sens.

Sunt neîntemeiate și argumentele cu referire la faptul la momentul primirii împrumutului și semnării recipisei Taburceanu Parascovia se afla în căsătorie cu Taburceanu Ion, iar instanțele judecătorești examinînd litigiul nu au verificat la caz aplicabilitatea prevederilor art. 24 din Codul familiei, or, argumentele invocate de recurent în acest sens se invocă asupra fondului cauzei, însă în situația în care acțiunea înaintată de Jeverdan Vitalie a fost respinsă ca fiind depusă tardiv, este inoportună examinarea fondului cauzei.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Dreptului

Omului, 25 februarie 1995, nr. 2651/1995, unde Curtea a menționat că „...art.6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispozițiile legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recursuri.

Față de cele ce preced, instanță de recurs consideră că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost adoptate în limitele competenței, reieșind din temeiul și obiectul acțiunii, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

Distinct din cele expuse și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este legală, iar argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Jeverdan Vitalie.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2014 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 noiembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Jeverdan Vitalie împotriva lui Taburceanu Ion și Taburceanu Parascovia cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva